

Bruselj, 2.7.2019
COM(2019) 287 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**o izvajanju in rezultatih programa Pericles 2020 za zaščito eura pred ponarejanjem v
letu 2018**

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju in rezultatih programa Pericles 2020 za zaščito eura pred ponarejanjem v letu 2018

1. Splošno

Program Pericles 2020 (v nadaljnjem besedilu: program) je program izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem. Nadomešča program Pericles, ki je bil ustanovljen leta 2001 in je potekal v obdobju 2002–2013. Program je bil vzpostavljen z **Uredbo (EU) št. 331/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 2014.**¹ **Njegova uporaba je bila z Uredbo Sveta (EU) 2015/768 z dne 11. maja 2015 razširjena na nesodelujoče države članice**². Uredba (EU) št. 331/2014 določa trajanje programa do 31. decembra 2020. Člen 13(3) Uredbe zahteva, da Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu letno zagotavlja informacije o rezultatih programa. To letno poročilo izpolnjuje navedeno zahtevo glede informacij za leto 2018.

2. Delovni program za leto 2018

a. Izvajanje delovnega programa za leto 2018

Letni proračun za izvajanje programa za leto 2018 je bil določen na 1 055 100 EUR in se je financiral iz proračunske vrstice 01.02.04.00 splošnega proračuna Evropske unije za leto 2018. Skupno je bilo v letu 2018 prevzetih za 993 388,74 EUR obveznosti. Program se izvaja s sofinanciranimi ukrepi (nepovratna sredstva) pristojnih organov držav članic in z „ukrepi Komisije“, ki jih neposredno organizira Komisija. Za dopolnitev ukrepov držav članic je bil iz proračuna nepovratnih sredstev v letu 2018 dodeljen prenos v proračun ukrepov Komisije v višini 167 199,89 EUR.

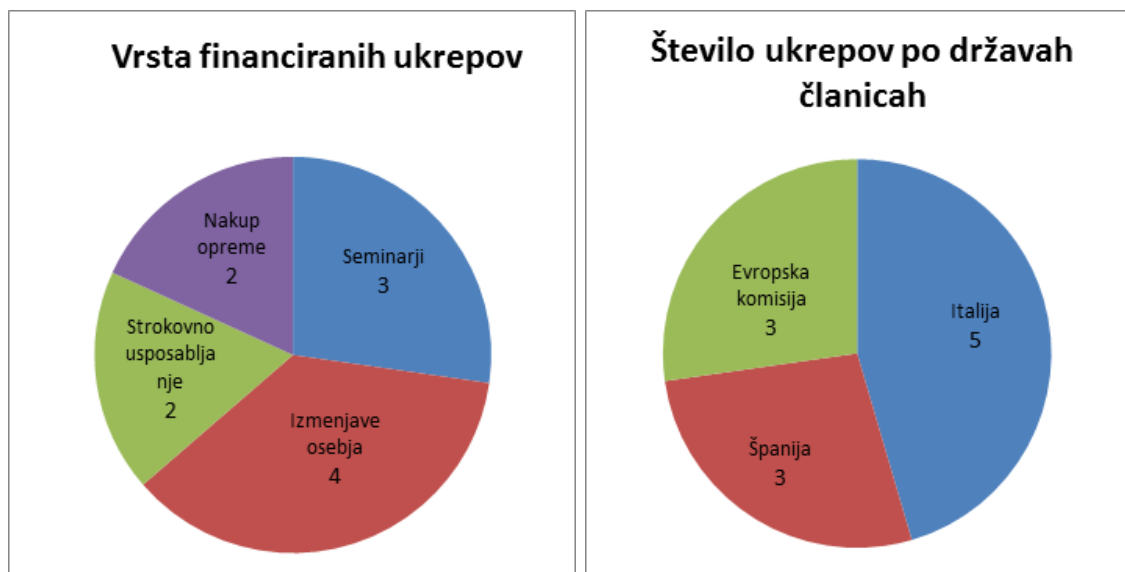
Izvajanje programa je odražalo zavezo držav članic in Komisije, da bodo euro zaščitile pred ponarejanjem. Na podlagi razprav o večletni strategiji na sestankih skupine strokovnjakov za preprečevanje ponarejanja eura (ECEG) je bilo v letu 2018 mogoče prevzeti obveznosti v višini 94,15 % sredstev iz celotnega proračuna. Leta 2018 je program financiral 11 projektov³. Skupaj so bila nepovratna sredstva uspešno dodeljena v 8 primerih na podlagi vlog pristojnih organov držav članic. To je manj kot 10 dodelitev nepovratnih sredstev v letu 2017. Poleg tega so bili financirani trije ukrepi Komisije, kar je enako število kot prejšnje leto. Leta 2018 je bilo izvedenih pet ukrepov, leta 2019 in pozneje pa bo izvedenih šest ukrepov.

¹ Uredba (EU) št. 331/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem (program „Pericles 2020“) (UL L 103, 5.4.2014, str. 1.) Navedena uredba je razveljavila sklepe Sveta 2001/923/ES, 2006/75/ES in 2006/849/ES.

² Uredba Sveta (EU) 2015/768 z dne 11. maja 2015 o razširitvi uporabe Uredbe (EU) št. 331/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem (program „Pericles 2020“) na nesodelujoče države članice (UL L 121, 14.5.2015, str. 1).

³ Celovit pregled ukrepov programa Pericles, za katere so bile prevzete obveznosti v letu 2018, je na voljo v Prilogi I.

Grafikona I in II: Vrsta financiranih ukrepov in število ukrepov po državah članicah (ukrepi, za katere so bile prevzete obveznosti v letu 2018, glej Prilogo I)⁴

Leta 2018 so se za projekte v okviru programa prijavili prosilci iz dveh držav članic, in sicer iz Italije in Španije. To odraža dejstvo, da države, ki jih ponarejanje eura najbolj prizadeva, tudi pogosteje uporabljajo sredstva programa Pericles. Njihova prizadevanja krepijo zaščito eura, kar je koristno za vse druge države članice, ki sodelujejo v euroobmočju.

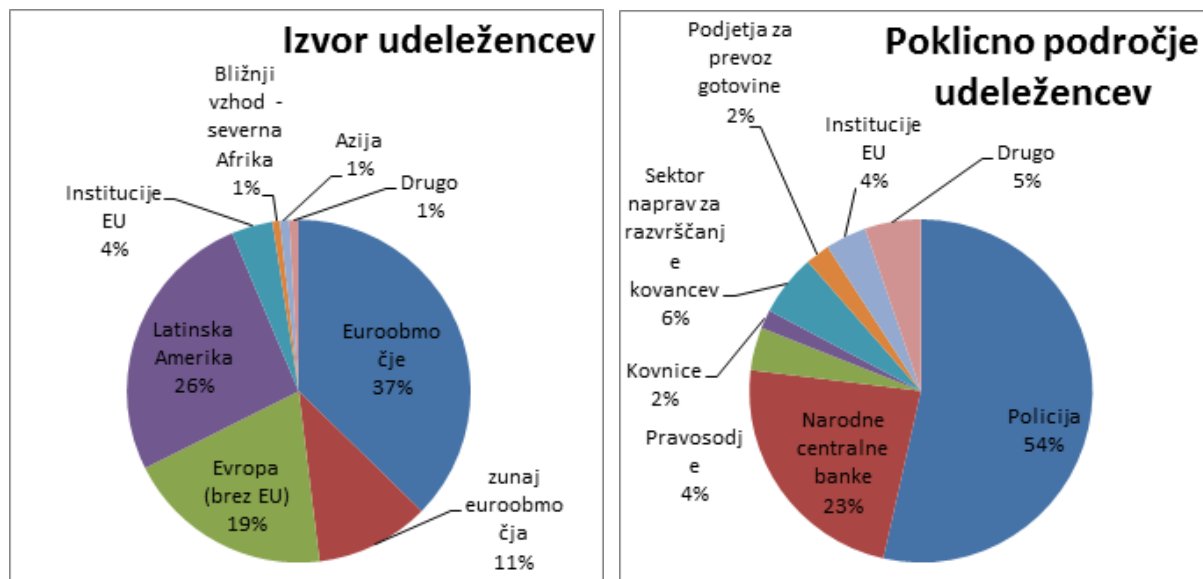
Ukrepi, za katere so bile prevzete obveznosti v letu 2018, vključujejo tri seminarje/konference, dve strokovni usposabljanji, štiri izmenjave osebja in dva nakupa opreme. Zlasti je treba izpostaviti razmeroma veliko število izmenjav osebja, kar je stroškovno učinkovit ukrep za razmeroma veliko občinstvo, s čimer se olajša izmenjava znanja in izboljša oblikovanje homogenega okvira za zaščito eura pred ponarejanjem. Poleg tega izvajanje nadaljnjih dveh nakupov opreme za organe tretjih držav potrjuje uspešnost uvedbe tega ukrepa kot upravičenega v okviru programa Pericles 2020. Ukrepi se izvajajo⁵ tako v EU kot tudi zunaj nje, odvisno od posebnih potreb za zaščito eura pred ponarejanjem. Program že vse od svoje vzpostavitve utrjuje regionalni pristop z izvajanjem ukrepov, ki vključujejo posebej občutljive regije sveta. Posebna pozornost je namenjena Latinski Ameriki (dva ukrepa, ki ju je organizirala Španija, in en ukrep Komisije) in jugozahodni Evropi (štirje ukrepi, ki jih je organizirala Italija).

⁴ Vsi podatki se nanašajo tako na ukrepe, izvedene leta 2018, kot na ukrepe, ki so se izvedli oziroma se bodo izvajali po letu 2018.

⁵ Nekateri ukrepi se v letu 2019 še vedno izvajajo.

Grafikona III in IV prikazujeta izvor in poklicno področje udeležencev programa:

Grafikona III in IV: izvor in poklicno področje udeležencev⁶ (ukrepi, za katere so bile prevzete obveznosti v letu 2018, glej Prilogo I)⁷

Pri ukrepih programa, za katere so bile v letu 2018 prevzete obveznosti, je sodelovalo okoli 568 strokovnjakov.

Udeleženci prihajajo iz 58 držav. Večina pripravnikov (67 %) je iz Evrope: 37 % udeležencev iz držav članic euroobmočja, 11 % iz držav nečlanic EU, 19 % iz držav članic, ki niso v euroobmočju, 26 % pa je pripravnikov iz Latinske Amerike, kar je precejšnje povečanje v primerjavi s prejšnjim letom⁸. Poleg tega 1 % udeležencev prihaja iz držav Bližnjega vzhoda in severne Afrike ter 1 % iz Azije.

Glede na poklicno področje so pripadniki policijskih sil predstavljali 54 % skupnega števila udeležencev. Tako močna zastopanost je posledica dejstva, da so policijski organi na čelu boja proti ponarejanju eura, policijsko osebje pa vključuje tako preiskovalce kot tehnično osebje.

Udeleženci z drugih področij skupaj predstavljajo 46 %, kar je manj kot 58 % iz prejšnjega leta. Bistvena udeležba centralnih bank je s 23 % ostala skoraj nespremenjena, udeležba osebja iz pravosodja pa je ostala enaka (4 %). Posebej je treba omeniti znatno udeležbo osebja iz kovnic (2 %), ministrstev za finance (1 %) ter podjetij za prevoz gotovine (2 %), kar kaže na raznolikost poklicnih področij udeležencev. Zaradi izvajanja ukrepa Komisije „drugo srečanje platforme 1210“ je bila visoka tudi udeležba predstavnikov sektorja naprav za razvrščanje kovancev (6 %), kar potrjuje, da je zasebni sektor pomemben deležnik v boju proti ponarejanju.

Na podlagi navedenega izvajanje programa izpolnjuje zahtevo po nadnacionalni in interdisciplinarni razsežnosti programa iz Uredbe (EU) št. 331/2014.

⁶ Druga kategorija med drugim vključuje Interpol, osebje iz nacionalnih ministrstev in predstavništev ter osebje iz akademskih ustanov.

⁷ Vsi podatki se nanašajo tako na ukrepe, izvedene leta 2018, kot na ukrepe, ki so se izvedli oziroma se bodo izvajali po letu 2018.

⁸ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju in rezultatih programa Pericles 2020 za zaščito eura pred ponarejanjem v letu 2017, COM(2018) 581 final.

b. Pregled ukrepov na podlagi delovnega programa za leto 2018

Celovit pregled ukrepov programa Pericles v okviru delovnega programa za leto 2018 je na voljo v Prilogi I. Izpostaviti je treba naslednje ukrepe:

Regionalno mednarodno sodelovanje v jugovzhodni Evropi

Program je v letu 2018 uspešno ohranil in dodatno okrepil tesno regionalno mednarodno sodelovanje v jugovzhodni Evropi. Eden od vrhuncev v letu 2018 je bila „strategija Skupnosti za zaščito eura na območju Sredozemlja“, ki jo je organiziral UCAMP leta 2018 v Srbiji. Ta ukrep je združil sedem držav iz jugovzhodne Evrope in Francijo in je bil uspešen pri ohranjanju učinkovite mreže strokovnjakov v eni od najbolj občutljivih regij v zvezi s ponarejanjem eura. Na podlagi tega ukrepa so bili med Evropsko komisijo in Srbijo, Črno goro in Kosovom (UNSCR 1244) podpisani trije dogovori o upravnem sodelovanju za zaščito eurokovancev. Poleg tega je italijanski UCIFM organiziral nakup opreme, ki naj bi jo uporabljali specializirani organi za boj proti ponarejanju pri zaščiti eura pred ponarejanjem ter usposabljanje za policijo in nacionalno banko Črne gore.

Regionalno mednarodno sodelovanje v Latinski Ameriki

Program je tudi uspešno ohranil in dodatno okrepil tesno regionalno mednarodno sodelovanje v Latinski Ameriki.

- Španski BIBE je organiziral „tečaj usposabljanja o ponarejanju denarja za strokovnjake iz držav Latinske Amerike“, ki je leta 2018 združil organe 18 latinskoameriških držav v Panami, in s tem spodbudil ukrepe za zaščito eura pred ponarejanjem v državah Latinske Amerike, ki so za to potencialno dovzetne. Ta ukrep je podprl vzpostavitev in delovanje nacionalnih centralnih služb za ponarejanje valut v sodelujočih državah. Argentina je na podlagi predhodnega usposabljanja istega formata ustanovila tako nacionalno centralno službo.
- Španski BIBE je opravil nakup opreme, ki so jo uporabljali strokovnjaki za boj proti ponarejanju iz zgoraj navedene na novo ustanovljene argentinske nacionalne centralne službe, da bi se euro zaščitil pred ponarejanjem.
- Komisija bo leta 2019 izvedla dvoletno „tehnično taktično usposabljanje“ v Medellinu v Kolumbiji in se osredotočila na organe pregona in sodne organe Kolumbije.

3. Izvajanje ukrepov v letu 2018, za katere so bile prevzete obveznosti v okviru predhodnih proračunov programa

V letu 2018 je bilo izvedenih deset ukrepov, za katere so bile prevzete obveznosti v okviru predhodnih proračunov programa⁹. Osem od teh ukrepov je bilo izvedenih na pobudo pristojnih nacionalnih organov držav članic, in sicer Francije, Španije, Portugalske, Romunije, Avstrije, Hrvaške in Italije, dva projekta pa sta bila izvedena na pobudo Komisije. Ti ukrepi so vključevali tri seminarje, eno strokovno usposabljanje, štiri izmenjave osebja, en nakup opreme in eno študijo. Posebna pozornost je bila namenjena regijam in temam, povezanim z jugovzhodno Evropo, Kitajsko in Latinsko Ameriko, pa tudi temnemu omrežju in preverjanju pristnosti eurokovancev. Izpostaviti je treba naslednje ukrepe:

Regionalno mednarodno sodelovanje v jugovzhodni Evropi

Leta 2018 je bilo izvedenih več ukrepov programa Pericles 2020, ki so bili usmerjeni v spodbujanje in ohranjanje tesnega sodelovanja med pristojnimi nacionalnimi organi v jugovzhodni Evropi. To je vključevalo izmenjave osebja, ki so jih organizirali italijanski in romunski policijski organi, slednji pa so vzpostavili in ohranili sodelovanje z državami vzhodnega Balkana in Črnega morja, vključno s Turčijo, Moldavijo in Ukrajino. Poleg tega je „3. konferenca balkanske mreže“, ki jo je organizirala hrvaška narodna banka, združila udeležence iz nacionalnih in komercialnih bank v regiji ter podprla delovanje in izmenjavo informacij o sistemu zgodnjega opozarjanja med zadevnimi državami.

Regionalno mednarodno sodelovanje v Latinski Ameriki

Krepitev močnega regionalnega mednarodnega sodelovanja v Latinski Ameriki je mogoče izpostaviti tudi pri izvajanju ukrepov programa Pericles 2020 v letu 2018. Portugalska Policia Judiciaria je v izmenjavo osebja vključila tudi sodelovanje brazilskih pristojnih organov. Raznolik pristop španskega BIBE je privedel do organizacije konference o usposabljanju, izmenjave osebja in nakupa opreme v regiji, s tem pa se je zagotovilo sodelovanje velikega števila latinskoameriških udeležencev iz številnih držav v regiji.

Internet in temno omrežje: konferenca „ICIT – Preiskovanje temnega omrežja – Zaščita eura“

Več ukrepov, izvedenih leta 2018, je v boju proti ponarejanju obravnavalo grožnjo, ki jo predstavljata internet in temno omrežje, in bilo usmerjenih v učinkovitost preiskovalnih metod ter potrebo po usklajenem odzivu na to grožnjo. Celotna konferenca „ICIT – Preiskovanje temnega omrežja – Zaščita eura“ je bila posvečena tej temi, na njej pa so se srečali pravosodni in policijski strokovnjaki s tega področja iz 19 držav. Na konferenci je bilo podanih več priporočil, kot so potreba po vzpostavitvi mreže regionalnih strokovnjakov za preiskovanje temnega omrežja in priprava priročnika najboljših praks za kazenski pregon.

⁹Celovit pregled ukrepov programa Pericles, za katere so bile prevzete obveznosti v okviru proračuna za program Pericles 2020, ki pa so bili izvedeni v letu 2018, je na voljo v Prilogi II.

4. Zaključek in nadaljnji ukrepi

Program Pericles 2020 ostaja pomembno in učinkovito orodje v boju proti ponarejanju. Program je podlaga za dodeljevanje podpore za študije, ohranjanje in razvijanje sodelovanja ter izmenjavo dobrih praks med vsemi akterji, ki sodelujejo v boju proti ponarejanju eura.

Komisija rezultate ukrepov, ki se podpirajo v okviru programa, redno posreduje Skupini strokovnjakov za preprečevanje ponarejanja eura (ECEG). V letu 2018 se je ECEG sestala trikrat. Program kaže visoko stopnjo skladnosti in dopolnjevanja z drugimi ustreznimi programi in ukrepi na ravni Unije, saj je izključno namenjen in usmerjen v preprečevanje in boj proti posebni obliki organiziranega kriminala, tj. ponarejanju eura. To velja za instrument za **izmenjavo informacij in tehnično pomoč (TAIEX)**, ki se najpogosteje uporablja kot podpora pri pristopnih pogajanjih, ter Sklad za notranjo varnost – Policija¹⁰, ki zajema splošno preprečevanje kaznivih dejanj in boj proti njim.

Ob upoštevanju priporočila za podaljšanje programa po letu 2020 in njegove dokazane učinkovitosti, ki je bila poudarjena v vmesni oceni programa Pericles 2020¹¹, ter pozitivne podpore zainteresiranih strani, kot so države članice, ECB in Europol, je Komisija v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira sprejela predlog za nadaljevanje programa po letu 2020 kot program Pericles IV¹². Svet je 19. decembra 2018 sprejel svoj delni splošni pristop. Podporni pristop Sveta odraža široko podporo predlogu Komisije za program Pericles IV. V Evropskem parlamentu je odbor LIBE 4. februarja 2019 soglasno sprejel stališče o predlogu Komisije za program Pericles IV, s katerim je podprl nadaljevanje programa.

Na podlagi rezultatov izvajanja programa in nenehnega preučevanja novih groženj, o katerih je razpravljala Skupina strokovnjakov za preprečevanje ponarejanja eura (ECEG), so bili kot prednostne naloge za leto 2019 določeni naslednji ukrepi¹³:

- podpora dejavnostim, ki so namenjene izboljšanju sodelovanja med državami članicami, ki jih proizvodnja in distribucija ponaredkov še posebej prizadevata;
- spodbujanje sodelovanja z organi tretjih držav, za katere obstajajo sum ali dokazi, da v državi poteka proizvodnja ponarejenih eurov;
- ohranitev učinkovitega okvira za zaščito eura v jugovzhodni Evropi;
- aktualni dogodki: zaščitni elementi eurokovancev, izvajanje Uredbe (EU) št. 1210/2010 o preverjanju pristnosti eurokovancev in ravnanju z eurokovanci, neprimernimi za obtok, distribucija ponaredkov in visokokakovostne komponente na internetu, podpora za vzpostavitev in okrepitev nacionalnih uradov za usklajevanje.

¹⁰ Uredba (EU) št. 513/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o vzpostavitvi instrumenta za finančno podporo na področju policijskega sodelovanja, preprečevanja kriminala in boja proti njemu ter obvladovanja kriz v okviru Sklada za notranjo varnost in o razveljavitvi Sklepa Sveta 2007/125/PNZ (UL L 150, 20.5.2014, str. 93).

¹¹ Vmesno oceno programa je opravil neodvisni izvajalec na podlagi člena 13(4) Uredbe (EU) št. 331/2014. Komisija je 6. decembra 2017 sprejela sporočilo COM(2017) 741 Evropskemu parlamentu in Svetu o rezultatih iz vmesne ocene programa, v katerem se strinja, da bi se moral program nadaljevati do naravnega izteka leta 2020, podpira nadaljevanje programa po letu 2020 ob upoštevanju njegove dodane vrednosti EU, njegovega dolgoročnega vpliva in vzdržnosti ter se strinja z oceno o nadaljevanju programa kot samostojnega programa po letu 2020; Sporočilo COM (2017) 741 final – Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o vmesni oceni programa za izmenjavo, pomoč in usposabljanje za zaščito eura pred ponarejanjem (program Pericles 2020), 6. december 2017.

¹² Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o vzpostavitvi programa izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem za obdobje 2021–2027 (program Pericles IV) COM(2018) 369 final – 2018/0194 (COD) in predlog UREDBE SVETA o razširitvi uporabe Uredbe (EU) št. .../2018 o vzpostavitvi programa izmenjave, pomoči in usposabljanja za zaščito eura pred ponarejanjem za obdobje 2021–2027 (program Pericles IV) na nesodelujoče države članice (COM(2018) 371 final – 2018/0219 (APP)).

¹³ Prednostne naloge programa za leto 2019 so bistveni del letnega delovnega programa, ki je priložen k Sklepu Komisije C(2019) 806 final z dne 2. februarja 2019 o sprejetju delovnega programa za leto 2019 za program Pericles 2020.